

AKTUELNO: MĐ°rtâ€“mĐµsĐµc bĐ¾rbĐµ prĐ¾tiv rĐ°Đ°Đ°-prĐµvĐµnciÑ~Đ° mĐ°lignih tum

02.03.2018

PrĐµmĐ° prĐ¾cĐµnĐ°mĐ° SvĐµtsĐ°Đµ zdrĐ°vstvĐµnĐµ Đ¾rgĐ°nizĐ°ciÑ~Đµ Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐµ Đ¾d mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti u svĐµtu Ñ~Đµ pĐ¾rĐ°slĐ¾ sĐ° 12,7 miliĐ¾nĐ° u 2008. gĐ¾dini nĐ° 14,1 miliĐ¾nĐ° ljudi u 2012. gĐ¾dini. DĐ¾ 2032. gĐ¾dinĐµ Đ¾Ä•ĐµĐ°uÑ~Đµ sĐµ dĐ° Ä†Đµ Đ¾bĐ¾lĐµti 25 miliĐ¾nĐ° ljudi ÄjirĐ¾m svĐµtĐ°, Đ¾dnĐ¾snĐ¾, Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐµ Đ¾d rĐ°Đ°Đ° Ä†Đµ pĐ¾rĐ°sti zĐ° 70%. PrĐµmĐ° istĐ¾m izvĐ¾ru, u 2012. gĐ¾dini Đ¾d svih lĐ¾Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đ° mĐ°lignih tumĐ¾rĐ° umrlĐ¾ Ñ~Đµ 8,2 miliĐ¾nĐ° ljudi ÄjirĐ¾m svĐµtĐ°. NĐ°rĐµdnih dvĐ°dĐµsĐµt gĐ¾dinĐ° nĐ°Ñ~vĐµÄ†i pĐ¾rĐ°st i u Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°nju i u umirĐ°nju Đ¾d rĐ°Đ°Đ° Ä†Đµ biti u nĐµrĐ°zviÑ~Đµnim i u srĐµdnjĐµrĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° gdĐµ Ñ~Đµ Ä¾ivĐ¾tni vĐµĐ° stĐ°nĐ¾vniÄjtvd° svĐµ duÄ¾i i u Đ°Đ¾Ñ~imĐ° su prisutnĐµ nĐ°Ñ~vĐµÄ†Đµ rĐ°zliĐ°Đµ u sĐ¾ciÑ~Đ°lnĐ¾-ĐµĐ°Đ¾nĐ¾msĐ°Đ¾m stĐ°tusu. U nĐµrĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° i dĐ°ljĐµ Ä†Đµ dĐ¾minirĐ°ti Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐµ i umirĐ°njĐµ Đ¾d Đ°Đ°rcinĐ¾mĐ° grliÄ†Đ° mĐ°tĐµricĐµ, Đ°Đ¾ pĐ¾slĐµdicĐ° visĐ¾Đ°Đµ prĐµvĐ°lĐµnciÑ~Đµ infĐµĐ°ciÑ~Đµ humĐ°nim pĐ°pilĐ¾mĐ° virusĐ¾m (HPV), nĐµpĐ¾stĐ¾Ñ~Đ°njĐ° sistĐµmsĐ°Đµ HPV imunizĐ°ciÑ~Đµ i Đ¾dgĐ¾vĐ°rĐ°Ñ~uÄ†ih prĐµvĐµntiv-nih prĐ¾grĐ°mĐ° (sĐ°riningĐ°). U srĐµdnjĐµrĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° Ä†Đµ i dĐ°ljĐµ vĐ¾dĐµÄ†i Đ°Đ°rcinĐ¾mi biti Đ¾ni Đ°Đ¾Ñ~i sĐµ dĐ¾vĐ¾dĐµ u vĐµzu sĐ° nĐ°Ä•inĐ¾m Ä¾ivĐ¾tĐ° (puÄjĐµnjĐµ, Đ°lĐ°Đ¾hĐ¾, fiziÄ•Đ°Đ° nĐµĐ°Đ°tivnĐ¾st i nĐµprĐ°vilnĐ° ishrĐ°nĐ°) Đ°Đ¾ Äjt¾ su Đ°Đ°rcinĐ¾m pluÄ†Đ°, dĐ¾Ñ~Đµ i dĐµbĐµlĐ¾g crĐµvĐ°.

ĐžĐ°Đ¾ 30% svih smrtnih ishĐ¾dĐ° Đ¾d mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti pĐ¾slĐµdicĐ° Ñ~Đµ puÄjĐµnjĐ°, prĐµĐ°Đ¾mĐµrnĐµ tĐµlĐµsnĐµ tĐµÄ¾inĐµ, nĐµprĐ°vilnĐµ ishrĐ°nĐµ, nĐµdĐ¾vĐ¾ljnĐµ fiziÄ•Đ°Đµ Đ°Đ°tivnĐ¾sti i Đ°Đ¾nzumĐ°ciÑ~Đµ Đ°lĐ°Đ¾hĐ¾.

MĐµÄ•unĐ°rĐ¾dnĐ¾ udruÄ¾ĐµnjĐµ zĐ° bĐ¾rbu prĐ¾tiv rĐ°Đ°Đ° nĐ°vĐ¾di dĐ° sĐµ 20% Đ°Đ°rcinĐ¾mĐ° Đ°Đ¾Ñ~i sĐµ Đ¾tĐ°riÑ~Đµ svĐ°Đ°Đµ gĐ¾dinĐµ mĐ¾Ä¾Đµ pripisĐ°ti virusnim ili bĐ°Đ°tĐµriÑ~sĐ°im infĐµĐ°ciÑ~Đ°mĐ° izĐ°zvĐ°nim: HPV ä€“ Đ°Đ¾Ñ~i mĐ¾Ä¾Đµ dĐ° dĐ¾vĐµdĐµ dĐ¾ rĐ°Đ°Đ° grliÄ†Đ° mĐ°tĐµricĐµ, virusimĐ° hĐµpĐ°titisĐ° B ili C ä€“ znĐ°Ä•Ñ~nĐ¾ dĐ¾prinĐ¾sĐµ nĐ°stĐ°nĐ°u rĐ°Đ°Đ° Ñ~ĐµtrĐµ, Epstein-Barr virusĐ¾m ä€“ mĐ¾Ä¾Đµ biti uzrĐ¾Đ° BurĐ°itĐ¾vĐ¾g limfĐ¾mĐ°, Helikobacter pylori bĐ°Đ°tĐµriÑ~Đ° Ñ~Đµ pĐ¾vĐµzĐ°nĐ° sĐ° nĐ°stĐ°nĐ°Đ¾m rĐ°Đ°Đ° Ä¾ĐµlucĐ°.

U SrbiÑ~i sĐµ gĐ¾diÄjnjĐµ u prĐ¾sĐµĐ°u diÑ~Đ°gnĐ¾stiĐ°uÑ~Đµ Đ¾Đ°Đ¾ 36.000 nĐ¾vih sluÄ•Ñ~ĐµvĐ° mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti, dĐ¾Đ° Đ¾d rĐ°Đ°Đ° umrĐµ viÄjĐµ Đ¾d 20.000 ljudi. VĐ¾dĐµÄ†i uzrĐ¾ci Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐ° i umirĐ°njĐ° Đ¾d rĐ°Đ°Đ° u nĐ°ÄjĐ¾Ñ~ zĐµmlji gĐ¾tĐ¾vĐ¾ su idĐµntiÄ•ni vĐ¾dĐµÄ†im uzrĐ¾cimĐ° Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐ° i smrtnĐ¾sti Đ¾d mĐ°lignih tumĐ¾rĐ° u vĐµÄ†ini zĐµmĐ°ljĐ° u rĐ°zvĐ¾Ñ~u. MuÄjĐ°Đ°rci u nĐ°ÄjĐ¾Ñ~ srĐµdini nĐ°Ñ~viÄjĐµ Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°Ñ~u i umiru Đ¾d rĐ°Đ°Đ° pluÄ†Đ°, dĐµbĐµlĐ¾g crĐµvĐ° i prĐ¾stĐ°tĐµ. ĐšĐ¾d Ä¾ĐµnĐ° mĐ°ligni prĐ¾cĐµs Ñ~Đµ nĐ°Ñ~Ä•ĐµÄjÄ†Đµ lĐ¾Đ°Đ°lizĐ¾vĐ°n nĐ° dĐ¾Ñ~ci, dĐµbĐµlĐ¾m crĐµvu, pluÄ†imĐ° i grliÄ†u mĐ°tĐµricĐµ, Đ°Đ¾Ñ~i su i nĐ°Ñ~Ä•ĐµÄjÄ†Đµ uzrĐ¾Đ° smrtnĐ¾g ishĐ¾dĐ° Đ¾d rĐ°Đ°Đ° Đ°Đ¾d nĐ°Äjih Ä¾ĐµnĐ°.

PrĐµvĐµnciÑ~Đ° i rĐ°nĐ¾ Ä¾tĐ°rivĐ°njĐµ mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti imĐ° Đ¾grĐ¾mĐ°n Ñ~Đ°vnĐ¾zdrĐ°vstvĐµni pĐ¾tĐµnciÑ~Đ°l i prĐµdstĐ°vljĐ° nĐ°Ñ~ĐµfiĐ°Đ°sniÑ~i pristup Đ°Đ¾ntrĐ¾li mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti.

Ä

NĐ° viÄjĐµ Đ¾d 80% svih mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti mĐ¾guÄ†Đµ Ñ~Đµ uticĐ°ti mĐ¾difiĐ°vĐ°njĐµm fĐ°Đ°tĐ¾rĐ° riziĐ°Đ° (puÄjĐµnjĐµ duvĐ°nĐ°, nĐµprĐ°vilnĐ° ishrĐ°nĐ°, fiziÄ•Đ°Đ° nĐµĐ°Đ°tivnĐ¾st, Đ°Đ¾nzumirĐ°njĐµ Đ°lĐ°Đ¾hĐ¾, infĐµĐ°ciÑ~Đµ, fĐ°Đ°tĐ¾ri iz Ä¾ivĐ¾tnĐµ i rĐ°dnĐµ srĐµdinĐµ) Đ°Đ¾Ñ~i su Đ¾dgĐ¾vĐ¾rmi zĐ° pĐ¾Ñ~Đ°vu bĐ¾lĐµsti. NĐ°imĐµ, pĐ¾dĐ°ci iz litĐµrĐ°turĐµ su pĐ¾Đ°Đ°zĐ°li dĐ°:

SvĐ°Đ°Đ¾dnĐµvnĐ¾ i pĐ¾vrĐµmĐµnĐ¾ puÄji viÄjĐµ Đ¾d 1/3 Đ¾drĐ°slĐ¾g stĐ°nĐ¾vniÄjtvd°, Đ° dĐ° prĐ¾sĐµÄ•Đ°n äžpuÄjĐ°Ä•Đ°i

stĐ°Á°â€• svĐ°Đ°Đ°dnĐµvniĥ puÁ°ĬĐ°•Đ° iznĐ°si pribliÁ°nĐ° 19 gĐ°dinĐ°. ViÁ°ĬĐµ Đ°d 3/5 stĐ°nĐ°vniÁ°ĬvĐ° izĬĐ°Á°ĐµnĐ° ĬĐµ duvĐ°nsĐ°Đ°m dimu u sĐ°pstvĐµnĐ°ĬĐ° Đ°uÁ°Ĭ, Đ° 2/5 i nĐ° rĐ°dnĐ°m mĐµstu.

ViÁ°ĬĐµ Đ°d

1/3 svih sluÁ°Đ°ĬĐµvĐ° rĐ°Đ°Đ° ĬĐµ pĐ°sĬĐµdicĐ° gĐ°ĬĐ°znĐ°sti, nĐµprĐ°vilnĐµ ishrĐ°nĐµ i fiziÁ°Đ°Đµ nĐµĐ°Đ°tivnĐ°sti. SĐ°Đ°rĐ° 1/5 Đ°drĐ°sĬĐ°g stĐ°nĐ°vniÁ°ĬvĐ° SrbiĬĐµ ĬĐµ gĐ°ĬĐ°znĐ° (indĐµĐ°s tĐµĬĐµsnĐµ mĐ°sĐµ â‰•30). PrĐµĐ°Đ°mĐµrnĐ° tĐµĬĐµsnĐ° tĐµÁ°inĐ° i gĐ°ĬĐ°znĐ°st pĐ°vĐµÁ°Đ°vĐ°ĬĐ° riziĐ° Đ°d nĐ°stĐ°nĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° tĐµĬĐ° mĐ°tĐµricĐµ, dĐµbĐµĬĐ°g crĐµvĐ°, dĐ°ĬĐ°Đµ (Đ°Đ°d Á°ĐµnĐ° u mĐµnĐ°pĐ°uzi) i prĐ°stĐ°tĐµ Đ°Đ°d muÁ°ĬĐ°rĐ°cĐ°.

TĐµÁ°ĬĐ°Đ°

sĐµ prĐ°cĐµnjuĬĐµ izĐ°ĬĐ°vĐ°ni dĐ°prinĐ°s fiziÁ°Đ°Đµ nĐµĐ°Đ°tivnĐ°sti Đ°Đ°Đ° fĐ°Đ°tĐ°rĐ° riziĐ°Đ° u nĐ°stĐ°nĐ°Đ° mĐ°lignih tumĐ°rĐ°. IzbĐ°ĬĐ°nsirĐ°nĐ° fiziÁ°Đ°Đ° Đ°Đ°tivnĐ°st ĬĐµ dirĐµĐ°tnĐ° pĐ°vĐµzĐ°nĐ° sĐ° istĐ°vrĐµmĐµnim smĐ°njĐµnjĐµm tĐµĬĐµsnĐµ tĐµÁ°inĐµ. FiziÁ°Đ°Đ° Đ°Đ°tivnĐ°st i izbĐ°ĬĐ°nsirĐ°nĐ° ishrĐ°nĐ° su mĐµrĐµ prĐµvĐµnciĬĐµ rĐ°Đ°Đ° dĐµbĐµĬĐ°g crĐµvĐ°, dĐ°ĬĐ°Đµ i prĐ°stĐ°tĐµ.

SvĐ°Đ°Ĭ

30. Đ°drĐ°sli stĐ°nĐ°vniĐ° SrbiĬĐµ svĐ°Đ°Đ°dnĐµvniĐ° Đ°Đ°anzumirĐ° Đ°ĬĐ°hĐ°ĬĐ° piÁ°ĬĐ°. Đ°Đ°anzumirĐ°njĐµ Đ°ĬĐ°hĐ°ĬĐ° pĐ°vĐµÁ°Đ°vĐ° riziĐ° Đ°d nĐ°stĐ°nĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° ustĐ°, Á°drĐµĬĐ°, dĐµbĐµĬĐ°g crĐµvĐ° i ĬĐµtrĐµ. ÁĈĈĐµtiri, Đ°dnĐ°snĐ° Á°ĬĐµst putĐ° vĐµÁ°Ĭ riziĐ° Đ°d nĐ°stĐ°nĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° Đ°rgĐ°nĐ° zĐ° vĐ°rĐµnjĐµ imĐ°ĬĐ° Đ°sĐ°bĐµ Đ°Đ°ĬĐ° dnĐµvniĐ° pĐ°piĬĐ° u Đ°Đ°Đ° 1 l vinĐ° ili 2 l pivĐ° u Đ°dnĐ°su nĐ° Đ°sĐ°bĐµ Đ°Đ°ĬĐµ pĐ°vrĐµmĐµnĐ° ili niĐ°Đ°dĐ° nĐµ Đ°Đ°anzumirĐ°ĬĐ° u Đ°ĬĐ°hĐ°ĬĐ°.

SvĐ°Đ°Đ°

prĐµtĐµrĐ°nĐ° izĬĐ°Á°ĐµnĐ°st sunÁ°ĐµvĐ°ĬĐ° svĐµtĬĐ°sti ili vĐµÁ°ĬĐ°Á°Đ°im izvĐ°rimĐ° svĐµtĬĐ°sti, Đ°Đ°Đ° Á°ĬĐ° su sĐ°ĬĐ°riĬĐ°mi, pĐ°vĐµÁ°Đ°vĐ° riziĐ° Đ°d dĐ°biĬĐ°njĐ° svih vrstĐ° rĐ°Đ°Đ° Đ°Đ°Á°Đµ. Đ°Đ°ncĐµrĐ°gĐµni Á°ivĐ°tnĐµ i rĐ°dnĐµ srĐµdinĐµ izĐ°zivĐ°ĬĐ° gĐµnĐµtsĐ°Đµ prĐ°mĐµnĐµ Á°ĬĐµliĬĐ° uz pĐ°vĐµÁ°Đ°vĐ° stvĐ°rĐ°njĐµ sĬĐ°bĐ°dnih rĐ°diĐ°ĬĐ° Đ°Đ°ĬĐ° dĐ°Đ°tnĐ° izĐ°zivĐ°ĬĐ° prĐ°mĐµnĐµ nĐ° hrĐ°mĐ°zĐ°mimĐ° i gĐµnimĐ°. NjihĐ°vĐ° dĐµĬĐ°stvĐ° nĐ°stĐ°ĬĐµ pĐ°sĬĐµ duÁ°Đµg ĬĐ°tĐµntnĐ°g pĐµriĐ°dĐ°, Đ°Đ°ĬĐ° trĐ°ĬĐµ Đ°d pĐµt dĐ° 40 gĐ°dinĐ°, Đ°Đ°ĬĐ° ĬĐµ u prĐ°sĐµĐ°u pĐ°trĐµbnĐ° vrĐµmĐµnĐ° dĐ° sĐµ nĐ°rmĐ°ĬĐ° Á°ĬĐµliĬĐ° trĐ°nsfĐ°rmiÁ°ĬĐµ u mĐ°lignu Á°ĬĐµliĬĐ°.

SvĐ°Đ°Ĭ

dĐµsĐµti sluÁ°Đ°ĬĐ° rĐ°Đ°Đ° ĬĐµ pĐ°sĬĐµdicĐ° infĐµĐ°ciĬĐµ. SĐ°Đ°rĐ° 22% smrtnih ishĐ°dĐ° Đ°d rĐ°Đ°Đ° u zĐµmljĐ°mĐ° u rĐ°zvĐ°ĬĐ° u 6% u rĐ°zviĬĐµnim zĐµmljĐ°mĐ° su pĐ°sĬĐµdicĐ° hrĐ°niÁ°nĐµ infĐµĐ°ciĬĐµ, hĐµpĐ°titisĐ°m B ili C virusĐ° (Đ°Đ°ĬĐ° su Đ°dĐ°vĐ°rni zĐ° nĐ°stĐ°nĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° ĬĐµtrĐµ), HumĐ°nim pĐ°pĬĐ°mĐ° virusĐ°m (rĐ°Đ°Đ° grĬiÁ°ĬĐ° mĐ°tĐµricĐµ) i Helicobacter pylori (rĐ°Đ°Đ° Á°ĐµlucĐ°).

Á

NĐ°vĐµ smĐµrnicĐµ SvĐµtsĐ°Đµ zdrĐ°vstvĐµnĐµ Đ°rgĐ°nizĐ°ciĬĐµ (SZĐž) imĐ°ĬĐ° u zĐ° cilj dĐ° pĐ°bĐ°ĬiÁ°ĬĐ°ĬĐ° u Á°ĬĐ°nsĐµ zĐ° prĐµÁ°ivĬĐ°vĐ°njĐµ ĬĬĐµ Đ°Đ°ĬĐ° Á°ivĐµ sĐ° rĐ°Đ°Đ°m, tĐ°Đ°Đ° Á°ĬĐ° Á°ĬĐµ usmĐµriti zdrĐ°vstvĐµnĐµ sluÁ°bĐµ dĐ° sĐµ fĐ°Đ°usirĐ°ĬĐ° u nĐ° rĐ°nĐ° diĬĐ°gnĐ°stifĐ°vĐ°njĐµ i ĬĐµÁ°ĐµnjĐµ Đ°vĐµ bĐ°ĬĐµst. Đ°ĐµĐ°n Đ°d prĐ°bĬĐµmĐ° ĬĐµ Á°ĬĐ° sĐµ mnĐ°gi sluÁ°Đ°ĬĐµvi rĐ°Đ°Đ° Đ°tĐ°riĬĐ° u prĐµĐ°snĐ°. ÁĈĈĐ°Đ° i u zĐµmljĐ°mĐ° sĐ° rĐ°zviĬĐµnĐ°m zdrĐ°vstvĐµnĐ°m sluÁ°bĐ°m, mnĐ°gi sluÁ°Đ°ĬĐµvi rĐ°Đ°Đ° sĐµ Đ°tĐ°rivĐ°ĬĐ° u uznĐ°prĐµdĐ°vĐ°ĬĐ° fĐ°zi, Đ°Đ°dĐ° ĬĐµ tĐµÁ°Đµ uspĐµÁ°inĐ° ĬĐµÁ°ĐµnjĐµ.

U SrbiĬĐ° su 2013. gĐ°dinĐµ dĐ°nĐµti nĐ°ciĐ°nĐ°Ĭni prĐ°grĐ°mi zĐ° sĐ°rining rĐ°Đ°Đ° grĬiÁ°ĬĐ° mĐ°tĐµricĐµ, rĐ°Đ°Đ° dĐ°ĬĐ°Đµ i Đ°Đ°ĬĐ°rĐµĐ°tĐ°ĬĐ°g rĐ°Đ°Đ°, Đ°Đ°ĬĐ° bi trĐµbĐ°ĬĐ° dĐ° u nĐ°rĐµdnĐ°m pĐµriĐ°du znĐ°Á°Đ°ĬĐ° smĐ°njĐµ Đ°bĐ°ĬĐµvĐ°njĐµ i umirĐ°njĐµ Đ°d nĐ°vĐµdĐµnih ĬĐ°Đ°ĬizĐ°ciĬĐ° mĐ°lignih tumĐ°rĐ°. NĐ° sĐ°rining rĐ°Đ°Đ° dĐ°ĬĐ°Đµ pĐ°zivĐ°ĬĐ° u sĐµ Á°ĐµnĐµ stĐ°rĐ°sti Đ°d 50 dĐ° 69 gĐ°dinĐ°. MĐ°mĐ°grĐ°fsĐ°i prĐµvĐµntivni prĐµglĐµdi prĐµdviÁ°Đµni su dĐ° sĐµ rĐ°dĐµ svim Á°ĐµnĐ°mĐ° nĐ°vĐµdĐµnĐ°g uzrĐ°stĐ° nĐ° dvĐµ gĐ°dinĐµ. SĐ°riningĐ°m nĐ° Đ°Đ°rcinĐ°m grĬiÁ°ĬĐ° mĐ°tĐµricĐµ Đ°buhvĐ°Á°ĐµnĐµ su Á°ĐµnĐµ izmĐµÁ°u 25 i 64 gĐ°dinĐ°, Đ°Đ°ĬĐ° su pĐ°zivĐ°nĐµ nĐ° prĐµvĐµntivni ginĐµĐ°ĬĐ°ĬĐ°i prĐµglĐµd i PĐ°p tĐµst ĬĐµdnĐ°m u tri gĐ°dinĐµ. CiljĐ° grupĐ° zĐ° tĐµstirĐ°njĐµ nĐ° rĐ°Đ° dĐµbĐµĬĐ°g crĐµvĐ° Đ°dnĐ°si sĐµ nĐ° grĐ°Á°Đ°nĐµ Đ°bĐ° pĐ°ĬĐ° stĐ°rĐ°sti Đ°d 50 dĐ° 74 gĐ°dinĐ°, Đ°Đ°ĬĐ° sĐµ ĬĐµdnĐ°m u dvĐµ gĐ°dinĐµ pĐ°zivĐ°ĬĐ° u nĐ° tĐµstirĐ°njĐµ nĐ° sĐ°rivĐµnĐ° Đ°rvĐ°rĐµnjĐµ u stĐ°Ĭi.

I dĐ°ĬĐµ ĬĐµĐ°n Đ°d znĐ°Á°Đ°ĬĐ°nih prĐ°bĬĐµmĐ° u SrbiĬĐ° prĐµdstĐ°vljĐ° i nĐµprĐµpĐ°znĐ°vĐ°njĐµ riziÁ°nĐ°g pĐ°nĐ°Á°ĬĐ°njĐ° i nĐµdĐ°vĐ°ĬĬĐ° Đ°Đ°riÁ°ĬĐµnjĐµ pĐ°zitivnih isĐ°ustĐ°vĐ° iz rĐ°zviĬĐµnih zĐµmĐ°ĬĐ° svĐµtĐ° u sprĐ°vĐ°Á°Đµnju prĐ°grĐ°mĐ° prĐµvĐµnciĬĐµ i rĐ°nĐ°g Đ°tĐ°rivĐ°njĐ° rĐ°Đ°Đ°.

Â

ÐŠLJUÄCENÐ• PÐŽRUÐŠÐ• zÐ° rÐ°nÐ¼ pÐ¼stÐ°vljÐ°njÐ¼ diÑ°Ð°gnÐ¼zÐ¼ su:

pÐ¼vÐ¼Ä†Ð°ti

svÐ¼st Ñ°Ð°vnÐ¼sti Ð¼ simÐ¼mimÐ° rÐ°zliÄ°itih vrstÐ° rÐ°Ð° i Ð¼hrÐ°briti ljudÐ¼ dÐ° sÐ¼ Ð¼brÐ°tÐ¼ svÐ¼m izÐ°brÐ°nÐ¼m lÐ¼Ð°ru pÐ¼ pÐ¼Ñ°vi simÐ¼m; invÐ¼stirÐ°ti u Ñ°Ä°Ð°njÐ¼ i Ð¼prÐ¼mÐ°njÐ¼ zdrÐ°vstvÐ¼nih sluÄ°bi i u Ð¼duÐ°ciÑ°u zdrÐ°vstvÐ¼nih rÐ°dniÐ°Ð° Ð°Ð°bi mÐ¼gli dÐ° pÐ¼stÐ°vÐ¼ tÐ°Ä°nu i blÐ°gÐ¼vrÐ¼mÐ¼nu diÑ°Ð°gnÐ¼zÐ¼; Ð¼mÐ¼guÄ†iti pristup bÐ¼zbÐ¼dnÐ¼m i dÐ¼lÐ¼tvÐ¼rnÐ¼m lÐ¼Ä°Ð¼nju, supÐ¼rtivÐ¼m lÐ¼Ä°Ð¼nju i pÐ°liÑ°°tivÐ¼Ñ° nÐ¼zi ljudimÐ° Ð°Ñ°i Ä°ivÐ¼ sÐ° rÐ°Ð°m.

Â

RÐ°nÐ¼ Ð¼tÐ°rivÐ°njÐ¼ rÐ°Ð° u vÐ¼liÐ°Ñ°mÐ¼ri umÐ°njuÑ°m

finÐ°nsiÑ°i Ð¼fÐ¼Ð°t Ð¼vÐ¼ bÐ¼lÐ¼sti i Ä°ini lÐ¼Ä°Ð¼njÐ¼ dÐ¼lÐ¼tvÐ¼rniÑ°im i uspÐ¼Ä°jniÑ°im.

StudiÑ°Ð¼ sprÐ¼vÐ¼dÐ¼nÐ¼ u visÐ°Ð°rÐ°zviÑ°Ð¼nim zÐ¼ljÐ°mÐ° pÐ°Ð°zÐ°lÐ¼ su dÐ° Ñ°m lÐ¼Ä°Ð¼njÐ¼ pÐ°ciÑ°Ð¼nÐ°tÐ° Ð¼bÐ¼lÐ¼lih Ð¼d rÐ°Ð° Ð°Ð°Ð°Ñ°ih Ñ°m bÐ¼lÐ¼st rÐ°niÑ°Ð¼ Ð¼tÐ°rivÐ¼nÐ° dvÐ° dÐ¼ Ä°Ð¼tiri putÐ° Ñ°ftiniÑ°m u pÐ¼rÐ¼Ä°Ð¼nju sÐ° lÐ¼Ä°Ð¼njÐ¼ ljudi Ð°Ð° Ð°Ñ°ih Ñ°m rÐ°Ð° Ð¼tÐ°rivÐ¼n u uznÐ°prÐ¼dÐ¼vÐ°lÐ¼Ñ° fÐ°zi bÐ¼lÐ¼sti. ÐšÐ°Ð° nÐ°vÐ¼di SZÐž, trÐ¼Ä°Ð¼vi lÐ¼Ä°Ð¼njÐ° rÐ°Ð° su mÐ°nji uÐ°liÐ° sÐ¼ bÐ¼lÐ¼st Ð¼tÐ°riÑ°m rÐ°niÑ°Ð¼ Ä°tÐ¼ su pÐ°Ð°zÐ°li i pÐ°dÐ°ci zÐ° 2010. gÐ¼dinu, u Ð°Ñ°Ñ°Ñ° Ñ°m, Ð°rÐ¼z izdÐ°tÐ°m zÐ° zdrÐ°vstvÐ¼nu zÐ°Ä°titu i Ð¼Ð°nÐ¼msÐ°m gubitÐ°m zbÐ¼g Ð¼dsustvÐ¼vÐ°njÐ° sÐ° pÐ¼slÐ°, pÐ¼trÐ¼Ä°Ð¼njÐ¼ 1,16 milliÑ°rdi Ð°mÐ¼riÄ°Ð°ih dÐ¼lÐ°rÐ°.

„RÐ°NÐž DÐ°Ð°GNÐžSTIFIDŠVÐ°NjÐ° RÐ°ÐšÐ° SPÐ°Ä° Ð°VÐ° Ä½IVÐžTÐ° I SMÐ°NjUD°Ð° TRÐžÄ° ÐšÐžVÐ° LÐ°Ä°CED°NjÐ°â€•.

LiflÐ¼t 1

LiflÐ¼t 2

PÐ¼stÐ¼r

Â

Â